

Teresa Dobrzyńska

"O przekształceniu znaków w tekście literackim", Maria Renata Mayenowa, Lublin 1971 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 15/45, 124

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/I/ MAYENOWA Maria Renata: O przekształceniu znaków w tekście literackim. "Roczniki Humanistyczne" t. 19 z. 1. O sztuce literackiej. Prace ofiarowane Czesławowi Zgorzałskiemu. Lublin 1971 /druk 1972/ s. 289-296.

Przyjmując klasyfikację znaków Peirce'a w interpretacji Jakobsona oraz podzielając pogląd obu semiotyków, że wszystkie trzy rodzaje znaków: symbole, indeksy i ikony, nie występują w postaci czystej, lecz w określonych sytuacjach dominuje w nich ten lub inny charakter znakowy, autorka ukazuje przeobrażenia zachodzące przy włączeniu znaku danego typu w tekst artystyczny. Znaki indeksalne /przykłady spontanicznego posługiwania się pewnym stylem, mimiką, gestykulacją/ przekształcają się w znaki ikoniczne - obrazy /podobizna pewnego stylu, wchodząca do tekstu na zasadzie wypowiedzi cudzysłowowej; mimika i gestykulacja aktorska/. "Intencja komunikatywna" tekstu oparta jest głównie na symbolicznej wartości znaku. Wynika ona z rozumienia kolejnych morfemów i składni danego języka. Tekst niesie ponadto - jako całościowy, nierozkładalny znak - "informacje" typu indeksalnego czy ikonicznego.

BP/45/21

T.D.

/I/ OKOPIEŃ-SŁAWIŃSKA Aleksandra: Semantyka poetycka a metoda jej opisu. Na przykładzie poezji Baczyńskiego. "Roczniki Humanistyczne" t. 19 z. 1. O sztuce literackiej. Prace ofiarowane Czesławowi Zgorzałskiemu. Lublin 1971 /druk 1972/ s. 297-306.

Praca zajmuje się problematyką reguł semantycznej organizacji tekstu na przykładzie poezji Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. Zwraca uwagę przede wszystkim na dwie semantyczne osobliwości tej poezji: 1/ ograniczenie znaczeniowotwórczej roli poziomu składniowego, które sprawia, że klucza do semantyki utworów poszukiwać wypada na poziomie słownictwa i frazeologii; 2/ odległość lub obcość znaczeniowa powiązanych składniowo wyrazów i figur słownych, dla interpretacji których nie wystarcza znajomość ogólnych obyczajów frazeologicznych polszczyzny, lecz konieczne jest poznanie wykrystalizowanych w obrębie samej twórczości Baczyńskiego skłonności do stałego kojarzenia pewnych wyrazów, niezależnie od utrwalonej tradycji poetyckiej i językowej.

BP/45/22

A.O.-S.